

Đ t ng nh ngày 30 tháng 4 năm 1975

L i ng i vi t Chúng ta hãy dành chút ít th i gí quý báu đ nh c nh , t ng nh các chí n sĩ (h u nh vô danh) c a t do đã s ng bít khu t, cu i cùng đã ch n cái ch t (vinh) h n s s ng nh c. Các chí n sĩ bít khu t nh Ngô Nghĩa, Kha Tí Giáo... Bài này vi t v chí n sĩ Kha Tí Giáo theo l i thu t l i c a m t đ ng môn v i ng i vi t. Anh đã là b n tù c a Kha Tí Giáo k t ngày cùng đi trình di n (đ đi g i là “h c t p c i t o!”) t i tr ng đ i h c Kĩ n Trú c Sài Gòn ngày 28 tháng 5 năm 1975 cho đ n khi Kha Tí Giáo ch t Long Giao, Long Khánh và kho ng tháng 6 năm 1976

Kha Tí Giáo t t nghi p tr ng Khóa I Chính Tr Kinh Doanh Đà L t, nh p ng (khóa 9/68 Th Đ c) và bi t phái v làm cho K Th ng ngân hàng Sài Gòn. Năm 1975, Kha Tí Giáo kho ng đ 30 tu i mang c p b c cu i cùng, tr c ngày tan hàng 30/4/1975, là thi u úy.

Kha Tí Giáo ng i cao ráo, tr ng xanh theo ki u nhân viên văn phòng và có dáng d p th sinh t ng t nh hình nh “anh chàng văn sĩ” trong tr i t p trung c a Đ c qu c xã mà chúng ta th y trong phim “Gi Th 25” c a nhà văn ng i Romania - C. Virgil Gheorghiu. Kha Tí Giáo là m t ng i tr m ngâm, ít nói. Nh ng khi nói thì r t rành m ch, đúng sách v . Kha Tí Giáo cũng là m t ng i b n t t, sòng ph ng và s n sàng giúp đ các b n tù khác.

Theo l nh c a C ng S n, Kha Tí Giáo đi trình di n t i tr ng Đ i h c Kĩ n Trú c Sài Gòn ngày 28 tháng 5 năm 1975. Vào đêm 28 tháng 5 năm 1975, Kha Tí Giáo và các sĩ quan VNCH khác đã trình di n t i tr ng Đ i h c Kĩ n Trú c Sài Gòn trong hai ngày 27 và 28 tháng 5 năm 1975 đ c chuy n đ n “Thành Ông Năm” Bù Môn, Hóc Môn b ng xe Molotova.

Kha Tí Giáo b gi t i T2-L19 t i Bù Môn t ngày 28 tháng 5 năm 1975 cho đ n cu i năm 1975. Anh Giáo và các tù nhân sĩ quan VNCH đ c CS dùng t u đ b cũ c a HQVN (HQ 504?) ch ra đ o Phú Qu c, D ng Đông. T t c tù nhân đ t chân lên đ o Phú Qu c đúng vào chi u ngày 30 T t Bính Thìn 1976.

Th i b y gi , Kha Tí Giáo có m t ng i chú ru t là Kha Tí Ân làm Th Tr ng B Công Ngh Nh c a chính quy n CS Hà N i. Ng i chú này đã có l n vi t th cho Kha Tí Giáo nh n nh

là: “Cháu c nh n t i (làm tay sai M , ch ng l i CS) thì h (cán b qu n giáo - cai tù c i t o) s cho v .” Ng i em ru t c a Kha Tí Giáo là Kha Tí Hu n, mang c p b c Trung úy, đã nghe theo l i chú nh n t i (!)nh v y, ch b tù m t năm r i đ c CS th v . Kha Tí Giáo c ng quy t nh t đ nh không bao gi nh n b t c t i gì; m c dù chính ngay các cán b qu n giáo đã nhi u l n khuyên Kha Tí Giáo c “nh n tôi” thì s cho v . Đã không nh n t i, Kha Tí Giáo còn nói v i cán b qu n giáo là:

“Tôi không có thân nhân nào làm vi c v i CS c !”

Và ti p theo là:

“N u th y tôi có t i thì c đem ra b n; còn th y tôi không có t i thì ph i th tôi ra t do!”

Sau đây là m t s tranh lu n v i qu n giáo CS mà tôi xin ghi l i qua l i k c a ông Nguy n T t Đ c (c u KQVN), m t b n tù khác c a Kha Tí Giáo ở Thành Ông Năm:

(Trích)

... Anh Giáo ng i r t cao ráo kh e m nh, qua c p kính tr ng ra dáng là m t nhà trí th c. S dĩ anh Giáo đã đ l i nhi u n t ng v i tôi vì sau khi làm nh ng vi c lao đ ng nh m i ng i, anh th ng m c cái võng m t xó; r i qua c p kính tr ng, anh n m dăm chiêu t l nh không mu n nói chuy n v i ai. Sau đó toàn tr i đ u bi t đ n anh vì anh đ t khoát không bao gi nh n có t i v i “cách m ng.” Ít lâu sau, anh Giáo đ c chuy n sang đ i c a tôi; do đó tôi và các b n khi h p trong đ i th ng xuyên đ c nghe anh Giáo đ u kh u b p chát v i tên cán b ph trách khi n trên thành y ph i đ a cán b th đ đ i tho i tay đôi v i anh Giáo. M c dù hai ng i nói chuy n ở ngay trong phòng, xong chúng tôi đ u l ng ra ch khác nh ng li c th y anh Giáo m t mũi đ gay và c hai ng i m t đôi khi r t l n ti ng v i nhau nên chúng tôi cũng đoán là tên cán b đó ch ng th nào khu t ph c đ anh Giáo ph i nh n t i.

Đây là nh ng l i đ i tho i b p chát trong nh ng gi h c t p trong đ i tôi gi a anh Giáo và các tên cán b khi n cho chúng ph i c ng h ng.

Kha Tí Giáo - Ngồi i chí n sĩ bít khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

M t tên cán b đang thao thao đ cao nh ng u vi t c a xã h i ch nghĩa thì anh Giáo gi tay xin phát bi u:

“Cán b đ cao xã h i ch nghĩa. Chúng tôi nghe th y khó hi u và cao xa quá xong th c ra chúng tôi không c n bi t mà cũng không c n hi u làm gì. Dân mi n nam chúng tôi ch đ n gi n hi u cái ch nghĩa nào mang l i c m no áo m h nh phúc cho ng i dân đó m i là ch nghĩa u vi t mà thôi.”

M t l n khi lên l p trong đ i c a tôi tên cán b nói:

“Các anh ráng h c t p t đ v ch nhà n c đầu có c m g o nhi u đ nuôi các anh.”

Th y anh Giáo gi tay xin phát bi u. Tên cán b ph i mi n c ng đ cho anh Giáo nói:

“Cách m ng b o chúng tôi đi h c 10 ngày mà cho đ n nay đã m y tháng r i v n gi chúng tôi l i ch a cho v ; nay l i nói là không có c m g o đ nuôi chúng tôi là làm sao?”

Tên cán b s ng c :

“Ai nói v i các anh là ch đi h c t p có 10 ngày?”

Anh Giáo:

“M t l i nói c a các m ng đ 99% ng i dân hi u l m v y thì đó là l i c a ng i dân hay c a cách m ng?”

Kha Tí Giáo - Ngườ i chi n sĩ b t khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

Tên cán b b c ng h ng m t mũi đ gay t c t i.

Và đó cũng là lý do trên thành y đã ph i c 1 tên cán b xu ng đ u lý v i anh Giáo và qua chuy n “có t i hay không có t i”

(h t trích)

Vì cãi không l i các lý lu n c a Kha Tí Giáo, cán b qu n giáo ph i m i Chính y c a Trung đoàn xu ng đ “góp ý” và tranh lu n v i Kha Tí Giáo. Đáng nh nh t trong tâm trí c a các tù nhân sĩ quan VNCH t i tr i Bùi Môn là sau v “góp ý” c a Chính y trung đoàn v i Kha Tí Giáo không đ i đ n đầu c , m t tên cán b qu n giáo nói v i Kha Tí Giáo:

“Bây gi t i nói chuy n v i anh nh hai ngườ i ngang hàng. Anh đ nh nghĩa cho t i bi t th nào là t do?”

Kha Tí Giáo tr l i ngay:

“Anh là k chi n th ng, t i là ngườ i thua tr n, không bao gi có th có chuy n 'nói ngang hàng v i nhau' đ c. Còn anh h i t i ‘đ nh nghĩa th nào là t do’ thì t i không đ nh nghĩa đ c vì nghĩa c a ch t do quá r ng. Nh ng mà khi t i b m t t do là t i bi t li n.”

Tên qu n giáo ch còn n c l c đ u và b đi.

T i Phú qu c, Kha Tí Giáo b gi i “nhà s 2” trong tr i C u S u. Tr i này là tr i cu i cùng t Đ ng Đông đi vào. Trong giai đ o n này s c kh e c a các ngườ i tù nói chung xu ng đ c r t mau vì v n đ ăn u ng r t thi u th n, s ki m soát, ki m th o ch t ch c a CS. Đây cũng là giai đ o n mà Kha Tí Giáo ph n kháng CS m nh m nh t. Kha Tí Giáo luôn luôn tuyên b trong các bu i h c t p, ki m th o là mình “ch ng có t i gì c” và liên t c “đ nh” là “n u có t i

Kha Tí Giáo - Ngồi chi n sĩ bít khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

---

thì c vi c đem ra b n ngay!”

Trong tr i tù c i t o, CS luôn hô hào, luôn tuyên truy n kh u hi u: “Lao đ ng là vinh quang.” M t hôm, Kha Tí Giáo b đầu r ng, khai b nh và xin ngh lao đ ng nh ng cán b qu n giáo không cho, v n b t anh đi l y c i nh m i ng i. Trên đ ng v , anh ch vác m t khúc c i to b ng chi c đòn g nh. M t tên b đ i b t anh ph i đ i m t khúc cây to h n. Kha Tí Giáo tr l i:

“Hôm nay tôi b nh. Xin ngh các anh không cho; nên tôi làm nh các anh nói ‘làm theo kh n ng và h ng theo nhu c u.’ Tôi vác khúc cây này là đúng s c c a tôi r i.”

Tên b đôi nh t đ nh b t Kha Tí Giáo ph i vác nhi u h n, thì anh cũng nh t đ nh không ch u tuân l nh. Tên này bèn lên đ n súng AK, chĩa súng vào ng i anh h m đ a s b n n u anh không tuân l nh. Kha Tí Giáo bình tĩnh tháo ki ng c n ra và ch ngón tay vào m t c a mình r i nói v i tên b đ i:

“Anh hãy b n vào đây này!”

Tên b đ i gi n run, chĩa súng lên tr i b n c b ng đ n AK mà không làm gì đ c anh. Câu chuy n này đ c đã đ c dân chúng C u S u k , truy n l i cho các tr i tù khác Đ ng, Phú Qu c.

K t hôm đó, b đ i b t đ u “chi u c” Kha Tí Giáo m nh m h n.

Anh em trong tr i tù đ u bi t r ng ch ng thà đi ra ngoài tr i lao đ ng còn h n b b t ng i trong t i h c t p và vi t t nh n t i. Vì s ch ng đ i không ng ng c a Kha Tí Giáo, cán b qu n giáo tr i b t t c tù c i t o m i th ng h c t p m t l n đ “giúp đ ” (l i c a cán b qu n giáo tr i) Giáo ra nh n t i c a mình. Anh em tù ai cũng th y ng i cho Kha Tí Giáo. Có ng i nói:

“Thôi! Giáo nh n t i đ i đi đ đ c chóng th v .”

Anh Giáo chỉ nhìn anh em tù mà không trố i.

L n “góp ý” cu i cùng t i Phú Qu c vào kho ng gi a tháng 5/1976. Sau 1 tu n l c tr i h c t p “góp ý” đ khuyên Kha Tí Giáo ra nh n t i c a mình, cu i cùng m i ng i đ u th phào nh nhõm khi th y anh gi tay xin phát bi u. Sau khi đ ng lên, s a qu n áo cho ngay ng n, ch nh l i c p kính c n cho th ng th n, anh ch m rãi nói:

“Tr c h t, xin cám n các b n đã ‘góp ý’ cho tôi c tu n nay; và bây gi tôi nh n ra là tôi có m t t i (nghe đ n đây, tù nhân ai cũng th phào vì s s m ch m đ t c nh h c t p; còn tên qu n giáo thì mi ng n n c i chi n th ng). Cái t i c a tôi là ‘Tôi đã không th nói cho các b n hi u là TÔI KHÔNG CÓ T I.’”

Đám tù nhân c i i lên. Còn tên cán b qu n giáo thì đã t t ngay n c i.

Ngay sau đó, trong m t cu c ki m soát tr i, tên tr i tr ng đã nói đ u gì đó xúc ph m đ n anh, anh quay đi và nh n c b t xu ng đ t. Th là anh b đem đi bi t giam. Kha Tí Giáo b nh t theo ki u chu ng c p (ng i không đ c mà đ ng cũng không đ c, ch có m t cách là n m, nhi u l m là co chân). Anh b nh t m t chu ng k m gai bên c nh tr i, trên bãi đ t tr ng tr i. Phía trên chu ng có che mái s sài, b n bên tr ng l c. Cát, gió và ki n l a tha h ùa vào. Khí h u thì ngày nóng đêm l nh. Su t c đêm, anh ch liên t c gào thét lên m t câu trong bài hát “Đêm nguy n c u” c a Lê Minh B ng:

“Th ng đ h i có th u cho Vi t Nam này...”

“Con tim chân chính không bao gi b t đ n nói đ i!”

Kha Tí Giáo c la hét nh th cho đ n khi kh n h t ti ng tằm. Anh cũng luôn mi ng kêu khát “N c! N c!” Nh ng cán b qu n giáo chỉ cho n c khi cho anh ăn. Anh l i ph n đ i tuy t th c luôn. Giai đ n này các tr i giam i Phú Qu c có l nh c a CS ph i di chuy n tù vào đ t li n (vì CS đang có chi n tranh v i Khmer đ). Kha Tí Giáo đã ki t s c. Lúc chuy n tr i, ph i

Kha Tí Giáo - Ngồi chi n sĩ bít khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

---

có b n tù x c nách d iu anh đi b su t 7 cây s t tr i C u S u ra b n c ng. Trên t u HQ 403, m c d u đ ng không v ng, nh ng anh v n b còng tay b ng còng s 8 vào thành t u. Còng s t hoen r đã c t da th t c a anh sát đ n t n x ng tr ng. Hai chân anh b cùm b ng 2 thanh g có khoét l hình bán nguy t k p vào nhau. T u HQ 403 (?) đã đ a tù nhân v l i b n Tân C ng Sài Gòn sau 2 ngày, và cu i cùng t t c đ c đ a v Long Giao (Xuân L c, t nh Long Khánh - h u c và Trung tâm hu n luy n cũ c a Đ 18BB). Khi đ n Long Giao thì Kha Tí Giáo ch t vì hoàn toàn ki t s c. Cu i năm 1976, gia đình Kha Tí Giáo S gòn đã có lên thăm m c a Kha Tí Giáo mà anh em b n tù đã thu x p chôn c t cho anh Long Giao.

Anh Kha Tí Giáo,

Chúng tôi xin thay m t cho nh ng ng i còn s ng sót hôm nay, thay m t cho nh ng ng i không có đ c cái khí phách oai hùng bít khu t c a anh, xin th p lên m t nén h ng c u nguy n cho linh h n anh đ c ngàn thu an ngh . Cu c đ i v n dĩ đã là b kh . Nh ng không có b kh nào có th so sánh v i cái đ a ng c tr n gian mà CS đã và đang dùng đ đày đ a anh và dân t c Vi t Nam . Lịch s nhân lo i đã nhi u l n ch ng minh là b o l c không th t n t i mãi đ c. Anh đã s ng bít khu t, đã t ng khóc và c i theo m nh n c, thì ch c ch n anh ch t cũng linh thiêng. Xin vong linh anh hãy phù h cho dân t c và n c Vi t Nam s m thoát c nh l m than vô ti n khoáng h u trong l ch s 4000 năm c a đ t n c.

S bít khu t c a Kha Tí Giáo đã th t s ph n nh tinh th n:

“Đ ng s nh ng gì c ng s n làm. Hãy làm nh ng gì c ng s n s .”

Cu i bài, nh đã trình bày, nh ng chi ti t đ đây đ c ghi l i theo trí nh c a m t ng i lính già, ch c ch n s có s su t. Kính xin quý v quan tâm s a sai và b khuy t thêm vào bài này đ gi ng n đ u c bít khu t Kha Tí Giáo ti p t c cháy sáng, soi vào l ng tâm c a các ng n c đuôi chó.

Ph chú:

Sau đây, xin gi i thi u m t bài th do đ c gi Nguyễn P. Thúy đã gi i đ n đ đóng góp v i bài

Kha Tí Giáo - Ngồi chi n sĩ bít khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

---

này:

Ngồi i Tù Không có Tí i!

□ Kha Tí Giáo, ngồi i là ngồi i có tí i,

Hãy nh n đi, rí i s đ c v nhà,

Hãy nh n mình theo M h i qu c gia,

Hãy ăn năn, đ ng s mau ân xá.

□ Tôi, Th u úy, tu i 30, v t v ,

Đem đ i mình đ b o v quê h ng,

Ch n xâm lăng tí côi B c ph ng,

N i sa tr ng súng g m không nhân nh ng.

V n n c đ i, nu t h n thân b i tí ng,

Làm tù nhân, nào dám tí ng mai sau,

Đ ng khăng khăng: t i máu v i đ ng bào,

Tôi c ng quy t: l ng tâm nào có t i!

Đ ng c bu c thì b n cho đáng t i,

Còn n u không thì ph i th tôi ra,

Đ ng h i tôi ý nghĩa ch Tí Do,

Bao la l m, nh ng bít t l n khi m t.

Nh ng trừ d p, bít t giam, h c t p,

Đ ng giúp tôi tìm t i c a tôi,

Dù đ i tôi kh n kh , xác t t i,

Tôi có t i: nói không ra cái t i!

Cát, gió, k n hành h , ôi nh c nh i,

Kha Tí Giáo - Ngồi chi n sĩ bít khu t c a t do

Tác Giả: Tr n Văn Giang

Thứ Bảy, 09 Tháng 5 Năm 2009 08:09

Su t c đêm, ch gào thét, nguy n c u,

Th ng Đ h i, đâu? ngài có th u?

Con tim tôi chân chính ch a d i gian.

Còng s t hoen đã c t h t th t da,

Tr x ng tr ng, v n không làm nh c chí,

M t r c sáng, anh hùng hào khí,

Đ a ng c này ch gi đ c xác phàm.

Đ t Long Giao u u t m s sài,

Nh ng khí phách oai hùng luôn b t khu t,

H n có thiêng, xin theo phù h n c,

Thoát m than và thoát n n C ng nô.

Kha Tí Giáo, ng i từ không có i,

Cũng có ngày ng i thông th v nhà,

Đ t M ôm, rữ s ch n qu c gia,

Tr i bao la, gió gào vang “Không t i”...

Nguyễn P. Thúy